

A földrajz népszerűsítése terén is jelentős feladatot vállalt magára. Elnöke a TIT Hajdú-Bihar megyei szervezete Földtudományi Szakosztályának és színvonalas előadásaival már eddig is sok lelkes hívet szerzett a földrajznak.

JAKUCS LÁSZLÓ

a földrajztudomány doktora
egyetemi tszv. tanár, Szeged

JAKUCS LÁSZLÓ már fiatalon feltűnő eredményeket ért el a karszt kutatásban. 1946-ban (20 évesen) felfedezte a Sátorkőpusztai-gipszbarlangot, majd ennek tudományos feldolgozását is elvégezte. 1948-ban tudományos eredményeinek elismeréseként megkapta a „Vásárhelyi Pál” kitüntetést. 1950-ben átfogó karsztvizzkutatási munkálatokat végzett a Bükk-hegységben: Miskolc karsztvizzel való vízellátására tanulmányt dolgozott ki. Ugyanebben az évben feltárta az addig ismeretlen Létrástetői-barlangrendszerét.

A karsztbarlangok keletkezéséről új tudományos felfogást alakított ki, amelynek az volt a lényege, hogy a barlangokat felszín alatti eróziós völgyképződményekként értelmezte. Ezzel a tézisével és a később kimunkált biogenetikai karsztfeljárdási elméletével nemzetközileg is elismert kutatóvá vált, akire a nemzetközi szakirodalomban mint új karszt-morfogenetikai iskola megteremtőjére hivatkoznak. Neki sikerült elsőként tisztáznia a felszíni és felszín alatti karsztképződmények korrelációs kapcsolatait, s kidolgozta az ismeretlen barlangrendszerek kimutatásának metodikáját. Tudományos eredményei nagyszabású gyakorlati felfedezésekhez is elvezettek. 1952-ben Aggteleken a 9 km-es Békebarlangot, majd 1953-ban a Bükk-hegységi Pénzpataki-ponorbarlangot fedezte fel. 1953-tól 10 éven át az Aggteleki Cseppkőbarlangok igazgatójaként tevékenykedett. Ez idő alatt elvégezte az Északborsodi-karsztvidék részletes természetföldrajzi feldolgozását. Bebizonyította a karszt-korrózió döntően biogenetikai jellegét és a karsztdinamizmus klimatikus szabályozottságát. Eredményei alapján oppozícióba került a JEAN CORBEL által képviselt francia geomorfológiai iskolával, amely a hűvös klímájú területek karsztdinamikáját a meleg égvövi karsztosodás elé helyezte. A nemzetközi vitából JAKUCS került ki győztesen: kubai és széles körű mediterrán vizsgálati adataival is alátámasztva bebizonyította, hogy a karszt-korróziót nem a

léggöri széndioxid agresszíválja, hanem a mészközeteket borító talajok biológiai folyamatai.

JAKUCS LÁSZLÓ szakirodalmi tevékenysége is jelentős. Pl. az Akadémiai Kiadónál *A karsztok morfogenetikája* címen 1971-ben megjelent könyvét két nyugati kiadó is kiadta, majd a szovjet Progressz Kiadó is publikálta. A mű akadémiai nivódíjban is részesült. JAKUCS LÁSZLÓnak a fenti könyvön kívül is kiterjedt egyéb nemzetközi szakirodalmi tevékenysége van.

További karszttanulmányokat és feltáró kutatásokat — részben nemzetközi tudományos együttműködésben — JAKUCS LÁSZLÓ számos külföldi országban is végzett. Ezek közül a legfontosabbak a kubai, a spanyolországi, az olaszországi, a svájci, az ausztriai és a franciaországi gyűjtőutak voltak. A szovjet karsztkutatókkal együttműködve részt vett Krím-félsziget karsztjainak és a Podóliai-hátság nagy kiterjedősű gipszbarlangjainak feltárásában, de feltáró ásatásokat vezetett az NDK gipsz-karsztjaiban is, valamint a jugoszláviai Dinaridákban is.

A szegedi József Attila Tudományegyetemen a Természetföldrajzi Tanszéket 1963 óta vezeti. Oktató és tanszékfejlesztő munkássága magas színvonalú. Tanítványai közül eddig 12 kitűnő fiatal geográfus szerezte meg a kandidátusi címet.

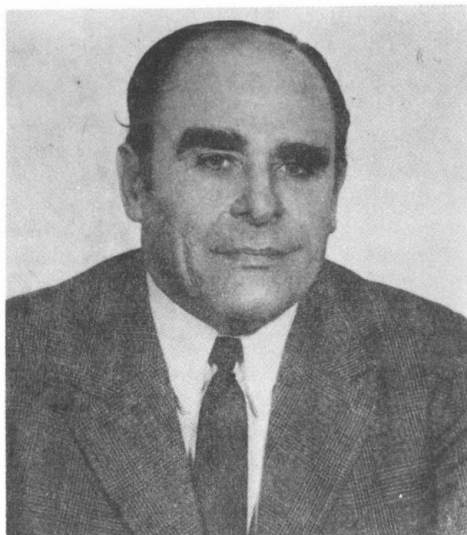
JAKUCS LÁSZLÓ átfogó tudományirányító tevékenysége a tanszéken kívül vállalt széles körű társadalmi, ill. tudományos funkcióiból is kiválik. Az MFT társelnöke, elnökként irányítja a Magyar Földrajzi Társaság Szegedi Osztályát, és elnöke a TIT Szeged Városi Szervezetének. Még 1951-ben megszervezte a Magyar Földrajzi Társaság Karszt- és Barlangkutató Szakosztályát, amely összefogta a karszt-kutatással foglalkozó hazai szakembereket. Jogutódjának — a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulatnak — azóta is elnökségi tagja. Aktív tagja az International Geographical Union Magyar Nemzeti Bizottságának, az MTA Földrajzi Főbizottságának, a TMB Földrajz-Meteorológiai Szakbizottságának, az Országos Környezetvédelmi Munkabizottságnak stb.

MÉRŐ JÓZSEF

a földrajztudomány kandidátusa
főiskolai tszv. tanár, Budapest

1978-ban Győr településföldrajza c. disszertációjával egyetemi doktori címet szerez. Településföldrajzi kutatásait tovább folytatva elkészíti és 1972-ben megvédi Az iparosítás szerepe az Észak-komáromi iparvidék népesség- és településstruktúrájának átalakulása c. kandidátusi disszertációját.

Földrajz-szaktudományi és tudománypolitikai kérdésekkel foglalkozik, s e tárgykörökből cikkei,

tanulmányai jelennek meg a szakajtóban. [Foglalkozott a gimnáziumi földrajzi szaktanterem működtetésének módszereivel (1962). A ma földrajztudománya és a földrajzoktatás feladatai (1974). A hazafias nevelés kérdéseivel és módszereivel a középiskolai földrajzoktatásban (1975). A hazai természeti erőforrások mennyiségének szerepe a gazdaságban (1984)] Továbbá több útmutató egyetemi jegyzet és tankönyv szerzője-társ szerzője. Részt vett az MFK településföldrajzi, környezetvédelmi kutatásaiban.

Társaságunk egyik legbuzgóbb tagjaként fő szervezője volt a győri vándorgyűlésünknek és eredményesen működött közre az érdeki Magyar Földrajzi Gyűjtemény létrehozásában.

Választmányunk munkájából évtizedek óta lelkiismeretesen részt vállal. Több éven keresztül az MFT Gazdaságföldrajzi Szakosztályának titkáráként kamatoztatta szervező képességét.

SÁRFALVI BÉLA

a földrajztudomány kandidátusa
egyetemi tszv. docens, Budapest

Tudományos és felsőoktatási tevékenységét 1950—53 között az ELTE Földrajzi Intézetének tanársegédjeként kezdte meg, majd 1953-tól 1967-ig az MTA Földrajztudományi Kutatócsoportjában, ill. Kutatóintézetében dolgozott mint tudományos segédmunkatárs, részlegvezető, végül tudományos főmunkatárs. 1967-től — tanszékvezető docensként — az Eötvös Loránd Tudományegyetem Regionális Földrajzi Tanszékét irányítja. Két perióduson keresztül a Földrajzi Szakbizottság elnöke volt, 1984-ben kapott megbízást az ELTE TTK Földrajzi Tanszékcsoportja vezetői teendőinek ellátására.

Tudományos tevékenysége a regionális földrajz különböző területeit fogja át. Kandidátusi értekezését 1964-ben a társadalmi-foglalkozási átrétegződéssel kapcsolatos térbeli népességföldrajzi folyamatok tárgyköréből védte meg. Az azóta eltelt több mint húsz esztendő során folytatott kutatásának eredményei sorából kiemelhető az elmúlt időszakban a magyarországi belső vándorlások és az urbanizációs folyamat vizsgálatában, a budapesti agglomeráció szerkezetének és fejlődésének tanulmányozásában, valamint a hazai népesség képzettségi színvonalának regionális különbségeinek feltárásában végzett tevékenysége. E szemléletükben és módszerükben egyaránt korszerű